

et Josephus noster, cui Deus Filium suum cum matre ejus servandum atque alendum tradidit: quod plane signum apertissimum est, fidissimum custodem fuisse. Unde de eo S. Bernardus, serm. II. super *Missus est*, ait: *Fidelis servus et prudens, quem constituit Dominus Matris suæ solatium, suæ carnis nutritium*. Servus plane, quia uti servus potius servit Christo et Matri ejus, quam ut pater et conjux. Videtur ergo ipsum connotare id Cant. VII. *Venter tuus (Maria) sicut acervus tritici, vallatus liliis*. Ventrem enim sponsæ illibatam servavit Joseph noster sua castitate, cui per votum se alligavit, (ideo lilia appinguntur ejus manibus.) De Christo vero Cant. VI. rectissime etiam dictum: *Qui pascitur inter lilia*, hoc est, inter Mariam et Josephum. Triticum Joseph servavit Pharaoni pro Ægypto et vicinis terris, regiis in horreis: Joseph sua industria panem cælestem in utero Virginis pro toto mundo. Quare sicut Pharaon Josepho omnia commisit, et quicumque aliquid peterent, ad Josephum omnes misit velut ad plenissimæ potestates dispensatorem: *Ite ad Joseph et quidquid ipse vobis dixerit, facite*, Gen. XLI. sic non dubitandum S. Josephum, in cælo exaltatum, accepisse plenissimam potestatem dispertiendi nobis dona cælestia; ut bene dicere possit cum Josepho jam exaltato: *Crescere me fecit Deus in terra paupertatis meæ*. Quid enim putatis esse, videre fabrum lignarium inter summos cæli principes? Quantum hoc incrementum! Quomodo ergo non audiet Mater Dei sponsum suum? Quomodo non Matrem Filius? Liceat enim simili modo argumentari, quo Themistocles Atheniensium dux filium suum, quem mater in deliciis habebat, plurimum omnium Græcorum posse colligebat hac ratione: *Athenienses dominantur Græcis: ego Atheniensibus dominor, mihi mater, matri filius; ergo filius Græcis*, Plut. in Græc. apophtheg. Christus dominatur orbi: Mater (suo quodam jure) Filio: Joseph Matri: ergo et ipse (suo modo) orbi. Quinimo Joseph etiam quadam ratione imperare poterat Christo, quia etsi non ab ipso natus est, tamen ipsi ex conjuge supra naturæ vires, de Spiritu sancto. *Quod autem nascitur in agro meo, meum est*, ait jurisconsultus: quare non dissimili modo, sicut audiet Filius in cælo Matrem, sic audiet et Patrem. Unde Jo. Gerson, in sua Josephina: « Quanta inquit, fiducia Josephi quanta in eo vis impetrandi! Quia dum vir uxorem, dum Pater Filium orat, velut imperium reputatur. » Vulgo dicitur: *Amicus qui rogat, jubet: qui jubet, cogit*. Josephus non amicus tantum, sed pater plus quam adoptivus Christi fuit; cum ergo rogabit filium, quasi jubebit: si jubebit, quasi coget. Qua-

re si qua in necessitate constituti estis, o fideles, si in fame, belli periculo, peste, persecutione: *Ite ad Joseph, et quidquid ille dixerit, quidquid a Christo petierit, utique id fiet*. Sancta virgo Theresia, non ita pridem inter sanctos relata asserebat, se mira et magna, imo omnia, quæ habebat, per ejus intercessionem obtinuisse; quodque amplius est, ab ipsa Dei Matre ad Josephum remissa fuit quasi per ipsius interventum nihil non impetratura. Quam ob causam illius cultum in sacro suo ordine, passim extractis ad ejus honorem templis, mirifice instauravit, auxit, promovit, ut in ejus vita, l. I. c. XV. alibi videre est.

CONCIO III.

NOBILIIUM SYMBOLA ET MONITA, APPLICATA ETIAM VERIS CHRISTIANIS.

I. Cor monet, ut sint cordati. — II. Annulus aureus monet, ut ingenuis et honestis operibus vacent. — III. Aurea bulla admonet fragilitatis humanæ. — IV. Lunulæ in calceis, monent ut cura proximorum habeant. — V. Aureus torques, admonet submissionis et obedientiæ.

THEMA.

Joseph fili David noli timere. Matth. I.

Non sine magna ratione compellat angelus Josephum nomine *fili David*. Rem etiam magnam persuadere ei voluit ut nimirum conjugem, utrum ferentem, nec tamen a se cognitam, constanter retinere, et nequaquam, uti jam moliebatur, delinqueret. Quo igitur argumento rem tam difficilem angelus persuasit? Non alio, nisi innuendo ei ingenitam nobilitatem tractam a familia David: *Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam*, quasi dicat: Memento nobilitatis et regii sanguinis tui, ut ne inuras tuo nomini, et conjugi tuæ tam præcelsæ Deoque adeo charæ, hanc ignominiam notam, ut eam deseras. Habent ergo hic nobiles in primis stimulum virtutis, ut ne ab æquo et recto discedant, memores sanguinis sui a nobilibus tracti majoribus. Habent etiam suo modo cæteri Christiani, qui et ipsi in baptismo Dei filii adeoque veri nobiles effecti sunt, in Christo non inferiores illis, qui sanguine sunt nobiles. Ita enim S. Chrysostomus, hom. XX. in Matth. « Cunctis, inquit, unam atque eandem nobilitatem donavit Deus, dum dignata est omnium pater vocari: » et S. Augustinus, libro altero de serm. Dom. in monte: « Admonentur hic divites, inquit, vel in genere nobiles secundum sæculum, cum Christiani facti

fuerint, non superbire adversum pauperes et ignobiles, quoniam simul dicunt Deo: Pater noster; quod non possunt vere ac pie dicere, nisi se fratres esse cognoscant. » Domus enim David Ecclesia universa est; quotquot ergo veri ac pii Christiani sunt, ii de domo David sunt. Quæ cum ita sint, nunc videndum restat, quid nobilitati Christianorum incumbat, quod hic dicemus.

Cognosci potest hoc ex nobilitatis symbolis compluribus; quorum:

I. Primum cor apud veteres nobilium insigne fuit; quare ingenui adolescentes apud Romanos cordis figuram pectore appensam gerebant, teste Macrob. lib. I. Saturno, cap. VI. Plin. lib. XXXIII. cap. I. Alex. lib. II. cap. XIX. Quid autem cor nisi hominem cordatum et magnanimum designat? De timido et pusillanini dicere solemus, non habere eum cor. Nobiles ergo præ cæteris cordatos se demonstrant ac magnanimos, timiditatem sibi dedecori ducunt. Hinc antiquitus milites appellati, quod inter primarios pro patria militarent. Germanice *von Adel*, de aquila dicuntur, quod victrices aquilas Romanaque signa sequi solerent, ut scribit Adamus Conzen, libro VIII. politic. c. XXII. adeoque aciem anteibant. Nominati et scutiferi, *Knaben von Schild*, eod. auctor. ibid. In scutis etiam symbola fortitudinem militarem præ se ferentia gerebant. Imo ob hanc eorum fortitudinem censebantur esse clypei patriæ et Ecclesiæ: quemadmodum etiam Deborra in suo Cantico, Judic. V. ait: *Cor meum diligit princeps Israel*, seu ut Procopius legit *clypeos Israel*. Ut enim clypeus defendit corpus, ita nobiles patriam; unde mos deieciendi clypeum, cum nobilis familia extinguitur: ergo Christiani, qui ad veram aspirant nobilitatem, cor se habere monstrent, pro defendendo Dei honore, Christi Ecclesia et salute sua proximorum. Pro exemplo habent imprimis Josephum ab Arimathæa, quem S. Marcus appellat *nobilem centurionem*. Hic cum esset occultus Jesu discipulus, ipso in cruce mortuo: *Introivit audacter ad Pilatum et petiit corpus Jesu*, Marc. XV. De quo S. Chrysost. hom. LXXXIX. in Matth. ait: « Hic erat Joseph, qui quamvis prius occultabatur, rem tamen post mortem Christi subiit arduam. Non enim ignobilis quidam erat neque ignotus, sed ex consilio unus atque insignis: unde fortitudo ejus maxime admiranda est, cum propter amorem Jesu periculum mortis susceperit et universorum se odio tradiderit: exanime quippe corpus petere ausus non ante destitit, quam impetravit. » Quo etiam facto suo Judæorum scelus facile redarguit atque condemnavit. Nihil hoc inferior fuit noster Josephus, cujus festum agimus. Hic

enim pro defensione et amore Christi, (suo modo filii sui) non uno se periculo commisit, quando eum Jerosolymam, Herode jam insidias et iras coquente, præsentandum in templum duxit, et in Ægyptum subduxit: ad hæc in conjugio virginalem castitatem una cum conjuge servavit, quod usque ad id temporis inauditum plane erat. Ignobiles sunt illi qui thesaurum pudicitiae contra insidiatores non tumentur; uti et parentes, qui liberos Herodi non subducunt, sed perverti patiuntur ac seduci, similes Hebræis illis de quibus, Ose. VII. dicitur: *Factus est Ephraim quasi columba seducta, non habens cor*. Columba est tam vecors, ut sine omni resistantia ac doloris sensu sibi patiat eripi et jugulari pullos, cum aliæ aves omnes pro suis pugnent toto conatu: sic vecordes erant Hebræi multi, qui permittebant liberos suos cremari idolo Moloch, absque sensu doloris, redeuntes nihilominus ad idola sua. Quid autem aliud agunt parentes, qui salutem liberorum suorum et pudicitiam prostituunt aut negligunt?

II. Aureus annulus nobilitatis etiam insigne erat. Pater primo, ex epistola Sancti Jacobi, cap. II. *Si introierit in conventum vestrum vir aureum anulum habens*: ita nobilem describit. Olim enim soli senatores et equites annulis utebantur, teste Dione, libro XLVIII. Antonium quoque Musam medicum, quod Augustum imperatorem jam clamatum, sanitati restituisse, aureo annulo donatum refert Cælius, l. VI. I. antiq. lect. Manibus, quia pleraque opera peragimus, operationes hominum ubique in Sacra Scriptura designantur. Ut ergo manus annulis aureis ornantur et quasi nobilitantur: ita hominum opera condecorantur honestate et virtute; inde aureus annulus nobilibus monitum hoc dabat, ut non nisi virtuosus, liberabilibus et ingenuis actionibus se impenderent, adeoque quasi opera aurea, se digna perpetrarent. Deridendos sese orbi exposuerunt. Principes illi, qui ludicris se dabant rebus, cum seriis et magnis deberent, uti Domitianus, qui certum horarum pensum muscis acuto stylo configendis dabat, teste Suetonio: Hartabus Hyrcanorum rex, qui talpas capiebat: Blas Lydorum, qui ranas filo trajiciebat: Æropus Macedonum item rex laternas faciens: Parthorum reges telorum cuspides exacuentes, apud Plut. in Demetrio: Persarum reges arborum cortices seu phyliria cultello scindentes, teste Æliano, l. XIV. c. XII. Indigna prorsus sunt ista nobilissimo sanguine: pueris magis et mulieribus, quam viris ingenuis convenientia. Unde Marcus Antonius triumvir et potentissimi dux exercitus, cum Alexandriæ una cum Cleopatra regina exisset ad

piscandum hamo, et quidam urinatores constituti essent, ut pisces hamo affigerent, eorumque unus summatum affixisset, eo cum risu extracto audiit a Cleopatra: *Alexandrinorum est, Antoni imperator fortissime piscari; tuum vero bellando vincere*, Plut. in Antonio. Non minus quam hoc, dedecet imprimis nobiles, deinde etiam omnes Christianos cælo et cælestibus rebus in baptismo natos, nugis et crepundiis puerilibus tempus impendere, ut est, verbi gratia, blandiri uni puellæ, stare ante speculum, crines et barbam pectere ac demulcere, tibialia et ocreas diligenter attrahere et mundare, fascias crurales pedibus, et rosas varicolores calceis aptare, reticulo et pila ludere, jocos et facetias fundere, ad numerum scite saltare, aleas jacere, comessari et helluari dictis alios pros-cindere. Vel (quod ad sexum femineum attinet) novas quotidie vestes et vestiendi modos inquire, in speculo se toties contueri, pilos capitis concinnare, fucum vultui inducere, delicias perquirere, in rhedis se ostentare, stulta et nugatoria nuntia mittere, vanissimos, sermo nes de somniis et somno miscere, et his similia. De quibus arguuntur, Psal. IV. *Filii hominum usquequo gravi corde* (secundum Hieronym.) *usquequo inclyti mei ad ignominiam diligitis vanitatem et quaeritis mendacium?* Cogitate quot millia in gehennæ flammis, nullis maribus extinguendis jam lamententur ob tempus tam nobile tam ignobiliter impensum. Et quid illi acturi essent, si vel ad unum diem daretur reditus ad superos? Quam longe alia agerint; et qui scitis quam prope ab illis absitis? Vel nostrum Josephum aspiciate, qui cum esset faber opificio, utique fabrilis velut sibi convenientia tractabat, quo victum sibi suisque pararet. Qualia vero fuerint, colligimus ex S. Justino antiquissimo auctore et martyre, qui in dial. cum Tryphone ait, solitum Christum: *Aratra fabricare jugaque, ut per has figuras justitiam doceret, et reipsa fugam otii*. In his ergo patrem secutus, eadem agentem adjuvabat. Quid autem humano generi utilius et honestius, quam agriculturam promovere? Neque tamen hoc præcipuum Josephi exercitium fuisse arbitrandum est, quin multo plus impenderit virtutum et pietatis studio, quod non modo a sanctissima conjugē, sed a sancto sanctorum Filio edoceri poterat, tametsi jam prius justus et sanctus.

III, Aurea quoque bulla e collo dependens, nobilium erat signum, teste Plinio, l. XXXIII. c. 1. Macrobi. I. Saturn. c. VI. habens uti nomen, ita similitudinem bullæ, quæ in aquis natat, vel a pueris in nucis cortice ex aqua et sapone per flatum excitatur: quæ ad momentum quidem e calamo dependet et pueros delectat. subito tamen dissol-

vitur et evanescit. Monebatur hujus bullæ mobilis nobiles, et memores fragilitatis humanæ naturæ, quam cum plebeis communem habent, supra seipsos non insolenter extollerent, sed pares eis nascendi et moriendi conditione intelligerent. Qua in re mire insaniunt nobiles Malabres, qui si ab ignobili tangantur, pollui se existimant; quare obviantes sibi ignobiles a via jubent deflectere; alioquin male tractant, teste Osor. lib. II. rerum Emman. Sed quid mirum si gentiles ita delirent; cum et inter Christianos hujusmodi non desint? Vulgari antiquorum parœmia, *homo bulla* appellabatur; quæ æque principes et nobiles, atque plebeios comprehendit. Ita enim Osee X. dicitur: *Transire fecit Samaria regem suum, quasi spumam maris super faciem aquæ*. Ergo sicut triumphator triumphali curru Romam ingrediens præconis voce a tergo monebatur: *Respice post te, hominem memento*, (auct. antiq. Rom. libro X. cap. XXIX.) ita etiam nobiles humilitatis admonerentur aspectu illius bullæ, ne, quod proclive est nobilitati, alios contemnerent. Quæ de re etiam S. Hieronym. nobilem feminam, epist. XIV. sic hortatur: « Nulli te unquam generis nobilitate præponas, neque obscuriores quasque et humiliore loco natas, te inferiores putes. Nescit religio nostras personas accipere, nec conditiones hominum, sed animos inspicit singulorum: servum et nobilem de moribus pronuntiat: » et mox: « Nihil est, quod nos ita et hominibus gratos et Deo faciat, quam si vitæ merito magni, humilitate infirmi simus propter quod Scriptura dicit: *Quanto magnus es, humilia te in omnibus, et coram Deo invenies gratiam*, » Eccles. III. Imagines ex umbra circumposita pulchriores elucet, ita nobilitas ex umbra humilitatis splendidior evadit. Id confirmat de S. Melania nobili simul et humili matrona Romana S. Paulinus, epist. X. « Nobilitatem quoque, inquit, ad operis sui gloriam Dominus illi contulit, quo magis confunderetur iste mundus, qui talibus titulis gloriatur: ut quo vanitas hominum ad contemptum Dei utitur, ista potius ad contemptum mundi uteretur: simul ut major salutaris exempli proderetur auctoritas humiliandis superborum oculis. » Præit hac in re exemplo suo S. Joseph noster, qui ex sententia Origenis, Matth. I. et S. Basili, hom. XXV. tom. 1. necnon S. Bern. hom. II. super *Missus est*, ex humilitate voluit deserere conjugem gravidam, ubi rescivit, vel (quod verius videtur) suspicatus est eam divinitus gravidam factam, quod indignum se reputaret, qui tævirgini cohabitaret, non dico in thoro, (quod nunquam intendit) sed etiam in domo. Audiamus Origenem: « Timens ejusmodi mulieris vir nomi-

nari, clanculum ipsam dimittere voluit, etc. » S. Bernard. vero: « Indignum et peccatorem se reputans dicebat intra se, a tali et tanta non debere sibi ultra familiare præstari contubernium cujus supra se mirabilem expavescebat dignitatem, etc. » Præit etiam nobilis ille decurio, Joseph alter, qui non habita ratione nobilitatis suæ crucem, Judæis probrosam, ascendit, et Christum inde deposuit immortalis et stupendo sane humilitatis exemplo, non solum omnibus nobilibus, sed magis adhuc cæteris fidelibus, et ne pro Christi amore erubescant quas-cumque sustinere confusiones. Pictores in suis imaginibus montes umbra attollunt, et aliarum rerum summitates prominentes faciunt: pari modo nobilitas tam fidei quam sanguinis, beneficio humilitatis ad cælum attolleitur et gloriosa coram Deo et hominibus apparebit.

IV. Lunulæ in calceis corniculatæ nobiles designabant et a cæteris distinguebant, ut scribit Plutarchus, in quæst. Rom. ubi de causis ejus symboli divinat, et recte quidem sentit admoneri eos fortunæ inconstantis, et instabilitatis suæ, qualis cernitur in luna, nunc plena, nunc obscura, nunc crescente, nunc deficiente: et visa est in familia Davidis, a baculo pastoritio ad sceptrum evecta, inde rursus in Josepho nostro ad securim depressa. Sed meo judicio potior illa causa est, quod sicuti luna rector et protectrix est, rerum sublunarium, in easque maximam habet affluentiam, (unde *dea seminum et silvarum appellatur*) dominatur etiam in maria et ipsa humana corpora: ita nobiles fere dominantur orbi, regunt plebem et protegunt, in eamque influunt sub prudentia, fortitudine, auctoritate, liberalitate certe influere deberent cum fere ipsi in dignitatibus constituti, mundum gubernent. Hoc ni fallor indicare voluit Henricus II. Galliarum rex, qui crescentem lunam in symbolo suo prætulit, ea inscriptione: *Donec totum impleat orbem*, Beierl. in theatro v. stemma S. Wilebrodi episc. Traject. Mater eo gravis, visa est sibi lunam novam crescentem, usque dum plena fieret, utero gestare: quod filius genti in tenebris positæ lumen allaturus esset, ut in ejus vita, 7. nov. apud Sur. Tales ergo lunæ sunt vel esse deberent nobiles christiani, defendere pupillos, alere pauperes, dirigere errantes, fugare tenebriones, solari mæstos, recipere in tutelam omnes oppressos, eosque suo modo æmulari omnes Christiani. Habent exemplum in S. Josepho, qui cum uno fine Matri Dei conjux a Deo datus et destinatus est, ut ejus virginitatis custos et servator, ipsius denique et Christi filii nutritius esset. Si enim sub ejus membra Deipara non latuisset, ex lege forsan

velut adultera a Judæis lapidata fuisset, unde ipse personam veri et naturalis Christi patris sustinere debuit, ne et mater infamis, et filius illegitimus haberetur. Ipse denique pauperem illam familiam suo labore sustentavit, non sibi tantum sed toti mundo. Accenseri potest ipsi alteri ille Joseph, nobilis decurio, qui Christum in cruce mortuum suam suscepit in protectionem ac sepulcrum lapideum. Absque eo ruisset, quo putatis, Hebræi Christi corpus abjecissent? Num illud sepelissent? Nonne potius in monte Calvaria feris avibusque in prædam dedissent? At hoc passus non est sanctus ille Joseph, sed suum ipsi sepulcrum, novum et impollutum cessit. Quanta hæc ejus gloria? Quantam in cælo remunerationem meruisse putamus! Idem cum pauperibus subditis, pupillis, oppressis agant nobiles, et cæteri Christiani: sic vere nobiles erunt.

V. Denique, torques aureus nobiles distinguit semper ab ignobilibus, et distinguit hodieque. Porro, sicut ferrea vincula injiciuntur immorigeris, ita torques aureus præmium est morigerorum, ut colligimus ex capite I. Prov. *Audi fili me disciplinam patris tui, et ne dimittas legem matris tuæ, ut addatur gratia capiti tuo et torques collo tuo*. Suo ergo torque nobiles demonstrant se ad Dei legem observandam primos et studiosissimos esse velle ac debere. Atque ita legimus, I. Par. XVIII. *Porro filii David primi ad manum regis, hoc est, promptissimi omnium ad regis imperium implendum*. Si isti primi ad manum regis: quanto æquius nos primi ad manum Dei? Scimus etiam, Num. X. a Deo Moysi dictum: *Si semel clangueris (tuba) venient ad te principes et capita multitudinis Israel*. Ubi Procopius: *Unius tubæ sonitu convocabatur principes: acutius cernentes et citius obdientes*. At vero plebs convocabatur ob tabernaculum Domini a Moÿse repetito clamore. Ornamentum hoc est nobilium, si ad primum statim campanæ pulsus adeoque primi sunt ad templum adeundum, Dei legem audiendam et servandam; eo enim demonstrant se libere, (quod nobilium est) et non coacte (quod servorum et vulgi) Deo se subjicere. Hinc eos laudat regius vates, Ps. LXXVII. dicens: *Prævenierunt principes conjuncti psallentibus*. Vides eorum diligentiam in divino cultu? Hæc laus etiam debetur sancto nostro Josepho, qui in lege Dei observanda accuratissimus et promptissimus semper fuit. Patet ex circumciso et præsentato in templo Christo, datoque pro eorum munere, secundum legem Moÿsis: patet ex fuga in Ægyptum, quam mox, ut mandatam sibi accipit, de nocte consurgens arripuit: patet ex perseverantia cum Maria conjugē, uterum ferente, quam juxta angeli moni-

tum, nullatenus deseruit, tametsi se non esse patrem, sed nutritum tantum prolis futurum scivit. Effecit hæc ejus parendi alacritas, ut in posterum ab angelo per omnes suas vias dirigeretur et moneretur.

Quando igitur vidimas nobilium tam secundum sanguinem, quam secundum spiritum, notas et insignia, superes, ut non ii tantum, qui generis splendorem a parentibus traxerunt; sed et omnes Christiani, qui nobilitatem spiritus e baptismo hauserunt, vitam et mores suos insignibus hic accommodent. Frustra et ridicule gerit nomen nobilis, qui mores habet ignobiles: *Nomen habes quod vivas, et mortuus es*, ait S. Joannes episcopo Sardiensi, *in mente ergo habe, qualiter acciperis et audieris, et servi*, Apoc. III.

CONCIO IV.

VIRTUTEM MAGIS NOBILITARE QUAM SANGUINEM
OSTENDITUR.

I. Quia sanguinis nobilitas confert libertatem, magis tamen virtus. — II. Quia sanguinis nobilitas confert honorem, multo magis virtus. — III. Quia nobilitas generis promovet ad honores, multo magis virtus. — IV. Quia sanguinis nobilitas dat opes, magis tamen virtus.

THEMA.

Joseph autem vir ejus, cum esset justus et nollet eam traducere, voluit occulte dimittere eam.

Matth. I.

Duplici nobilitatis titulo ornatur S. Joseph in hodierno evangelio; virtutis et prosapiæ. Virtutis, cum asseritur a Matthæo *justus*; prosapiæ, cum ab angelo vocatur *filius David*. Pulchrum utrumque ornamentum; sed utrumque altero præstantius? Certe de justitia prius commendatur Joseph, de prosapia posterius: ut ne fædam rem committeret, infamando conjugem innocentissimam ac sanctissimam, non propasia intercessit regia, sed virtus et justitia: *Joseph enim cum esset justus*, inquit Matthæus et (proinde) *nollet eam traducere, etc.* Justitia ergo ejus prohibuit, ne innocentem conjugem læderet: id quod sola eis nobilitas certe non prohibuisset, sed dictasset potius. Præclarior igitur est virtutis quam sanguinis nobilitas: id quod non Christiani solum, sed ethnici agnoverunt. Ex illis S. Hieronymus, ad Celantiam, epist. XIV. « Summa apud Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus: » S. Ambrosius, lib. de arca et Noe, capite IV. « Probat viri genus, virtutis prosapia est; quia

sicut hominum genus, homines; ita animarum genus virtutes sunt: » S. Gregor. Nazianz. orat. XI. « Nobilitas vera est divinæ imaginis conservatio atque archetypi imitatio, quam ratio et virtus efficiunt: » et orat. XIX. de Gregor. patre: « Unam nobilitatem, inquit, in pietate sitam esse censebat: » Cassianus, collat. II. cap. X. « Nobilitas sola est atque unica virtus. Nobilissimus Deo est clarissimus virtutibus. Aliena laudat, qui genus laudat suum. » Ex his vero Seneca, lib. V. epist. XLIV. « Quis ergo generosus, inquit, ad virtutem bene a natura compositus? Hoc unum est intuendum. Non facit nobilem atrium plenum famosis imaginibus, etc. » Diogenes rogatus, quinam hominum essent nobilissimi, respondit: « Qui divitias, gloriam, voluptatem, denique vitam contemnunt; et vincunt contraria, paupertatem, infamiam, dolorem et mortem. » Qui Taprobanam insulam incolunt gentes, regem eligunt, non qui nobilitate, sed qui virtute cæteris præstet, teste Solino, cap. LXVI. Testes audimus hujus veritatis, quia tamen ea difficile persuadetur iis, qui sanguinis nobilitatem jactant et omnibus aliis præferunt, ideo ad oculum magis comprobanda est.

I. Nobilitas prosapiæ confert aut certe conferre existimatur homini quamdam agendi libertatem et ingenuitatem; ita ut subjacere et cogi legibus nolit, sed sponte ac libere, quod rectum est, agere velit. Hæc vero libertate sæpissime abutitur sanguinis nobilitas, adeo etiam, ut Dei et Ecclesiæ leges spernat, quasi illis superior sit. Virtus autem confert homini verissimam libertatem et ingenuitatem, qua omne id, quod secundum Deum, æquum et honestum est, sua sponte et alacriter egit, tametsi leges id non præscriberent. Quare nihil metuit, nullum adversarium curat, nec tristitiam admittit. « Virtus enim ait Cicero, II. Tuscul. a viro appellata est: viri autem propria maxime est fortitudo, cujus munera duo maxima sunt, mortis dolorisque contemptio. » Hebraice virtus vocatur *tumma*, h. e. *perfectio* seu *integritas*; quia vel sola homini satis superque est. Unde Antisthenes dicebat, virtutem sibi sufficere ad felicitatem, nec ulla re opus habere, nisi robore Socratico: virtutem enim esse armaturam, quæ detrahi non possit. Ensis namque et clypeus excutiuntur: sapiens autem ac virtute præditus nunquam non armatus est, ideoque vinci non potest. Quare negabat sapientem vivere juxta leges ab hominibus institutas, sed juxta normam virtutis. Epicteto, apud Stob. ser. I. anima dedita virtuti similis est perenni fonti, cujus aqua est pura, imperturbata, dulcis, accepta, copiosa, ab omni noxa et pernicie aliena: Socratici

virtus est statua quædam in sua basi: S. Chrysost. vero, hom. XXVIII. in Gen. « Sicut is, inquit, qui super excelsam petram stat, fluctus ridet, quos videt ad petram magno impetu dirumpi, et profinus in spumam solvi, ita et virtuti vacans in securo constitutus loco, nihil insuave fert a rebus turbulentis; sed tranquillum animo et quietus sedet, intelligitque res hujus vitæ nihil differre ab omnium fluentis tam rapido cursu transeuntibus. » Exemplo est Hilarion, qui circumventus a latronibus et rogatus: « Quid faceres, si ad te latrones venirent? Nudus, respondit, latrones non timeo: » et illi: « Certe occidi potes. » « Possum, inquit, et ideo latrones non timeo, quia mori paratus sum, » Hieronym. in ejus vita. Abbas ille Macarius in sepulcro paganorum pernoctans, cum mortui cavader pro cervicali supposuisset capiti, et dæmones ex eo voces ad terrendum ipsum ederent, diabolo fidenter dixit: *Surge, vade quo potes*. Similia legimus de S. Martino, Francisco et aliis. Ad hæc, ut dixi, virtute præditus libere et sponte agit, quæ virtutis sunt. Ut enim: *Alacer equus suapte sponte facile currit, ita qui ardet amore virtutis non eget admotore*, ait Plut. in mor. apud Anton. in melissa, serm. XXXI.

Non est hæc libertas et securitas in sanguinis nobilitate. Tametsi enim illa homines parum aut nihil timet, Deum tamen judicem ac peccatorum vindicem cogitur metuere; vel hoc ipso, quod humanas et divinas leges parvipendens, facile nimis transgredi soleat. Hinc judex ille in quadam civitate a Christo in parabolam adductus, Luc. XVIII. dicebat intra se: *Et si Deum non timeo, nec hominem revereo, tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam*, (illius jus ab oppressione adversarii, illudque viduæ restituum) *ne in novissimo veniens sugillet me*, h. est, ne me tandem infamet et apud principem me accuset aut saltem in novissimo judicii die publice confundat: aut nihil horum metuere facit nobilitas virtutis, quæ Deum judicem pro se stantem habet. Hinc Saul duobus primis annis, quibus in regimine innocens vixit, nullo præsidiorum militum, sed virtutum tantum præsidio munitus fuit ut ubi se virtutibus exuit, ad extrema munimina, quibus se armaret, recurrat, ut advertit Genebrard. I. I. chronol. anno mundi 3406.

II. Nobilitas sanguinis confert honorem, æstimationem, auctoritatem apud homines alios. Hinc enim dicti sunt *nobiles a noscendo quasi noscibiles*, quod velut lumina quædam, aut culmina omnium oculis pateant præ cæteris. Hinc primas in conventu sedes obtinent, honorificis titulis compellantur, de via obviis ceditur, caput aperitur,

honores deferuntur. Athoc ipsum multo magis præstat nobilitas virtutis. Quod in primis testantur sacra littera, uti Proverb. IV. *Accipe sapientiam (seu quod idem est, virtutem) et exaltabit te: glorificaberis ab ea, cum eam fueris amplexatus: dabit capiti tuo augmenta gratiarum, et corona inclinata proteget te: rursus, Prov. XXXI. Mulier timens Deum, ipsa laudabitur: ubi etiam Salomon, postquam mulieris fortis virtutes expressisset, statim subjicit: Surrexerunt filii ejus et beatissimam prædicaverunt, vir ejus et laudavit eam. Quod imprimis testatur eadem Scriptura de Juditha, quæ etsi genere nobilis, virtute tamen longe nobilior, indeque longe famosior erat. Erat inquit, hæc in omnibus famosissima (non ob generis prosapiam) sed quia timebat Dominum valde, nec erat qui loqueretur de illa verbum malum. Accedit S. Chrysost. hom. XV. in Matth. « Nihil est, inquit, quod sic hominem faciat insignem atque conspicuum, etiamsi magno ambitu optet latere, ut splendor iste virtutis. Sicut enim ipso sole circumdatus, ita utique clarus refulget, nec in terram solummodo lucis radios emittit, sed supra ipsum etiam cælum proprio fulgore radiabit. » Jo. Cassianus, coll. XXIV. capite ultimo: « Nonne obsecro, inquit, etiam in centuplum gratiarum evidentissime qui fideliter Christo deserviunt, consequuntur, dum pro nominis ejus a summis principibus honorantur? Ac licet ipsi humanam gloriam non requirant, venerabiles tamen in persecutionum angustiis, judicibus cunctis ac potestatibus fiunt, quorum vilitas etiam mediocribus forsitan despicibilis esse potuisset, vel pro obscuritate natalium, vel pro conditione servili, si in singulari conversatione mansissent: » et paulo post: « Quid evidentius in abbate Joanne qui in illo eremo, qui Lyco oppido adiacebat, commorabatur, possumus approbare? Qui per obscuris natus majoribus, ita pro Christi nomine, universo pene humano generi admirabilis factus est, ut eum ipsi quoque rerum præsentium domini, qui mundi hujus atque imperii gubernacula retinentes, etiam potentibus cunctis, regibusque terrori sunt, velut dominum venerentur et oracula ejus de tam longinquis regionibus expetentes, imperii sui apicem et statum salutis hollarumque proventus illius orationibus meritisque committant? » Huc usque Cassian. Quis autem nescit, quanto in honore habitus sit Antonius a Constantino Magno ut sibi honori duceret, vel per breves litteras ab eo accipere? S. Martinus ab imperatore Maximo, ut pro magno haberet, sibi ab eo poculum propinari? Ab ejusdem conjugis, ut ad mensam ei administrare posset? S. Franciscus a cardinalibus, ut se felices reputarent, si*